Roll No. ____________

Serial Number

Total No. of Questions : 25
Total No. of Printed Pages : 7

X-909

High School, Examination (Regular) - 2019

मराठी (सामान्य) / MARATHI (General)

Time : 3 Hours] [Maximum Marks : 100

निर्देश : (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
(ii) प्रश्नाची उत्तरे निर्देशानुसार लिहा.

1 कसांतील योग्य शब्द निवडून रिकाम्या जागा भरा : 5

(1) पागांरकर _________ हायस्कुलात शिक्षक होते. (कोल्हापूर, पंढरपूर)

(2) टिळकांचा विशष गुण म्हणजे _________. (कळकळ, चळवळ)

(3) कुलकर्णी गावातले _________ गृहस्थ होते. (वजनदार, रुबाबदार)

(4) पिटुनिया रानवारा _________ धावे वारेमाप. (बैल, खोंड)

(5) कमळ होते _________ , तरी येते, वसंतश्री सत्कार करायाते. (पकांत, सागरात)

2 जोड्या जुळवा : 5

'अ'	'व'
(1) बाबा मानवदास	(i) बाबासाहेब आंबेडकर
(2) माझे बालपण	(ii) आपटे गुरुजी
(3) हिवाळा	(iii) बा. भ. बोरकर
(4) आमुचे निशाण	(iv) अ. गो. शेवडे
(5) कितीतरी दिवसात	(v) ना. स. इनामदार
	(vi) बा. सी. मर्ढेकर
	(vii) अनिल

Downloaded From Parikshafal.com

3 सत्य / असत्य : 5

(1) श्रीकृष्ण गोपवेष धारण करुन वनात जातो.

(2) आम्रवृक्षाचे रक्षण भुजंग करतो.

(3) देशरक्षण हे केवळ राष्ट्राच्या सेनेचेच कार्य नाही.

(4) त्रिवंकजीच्या पत्नीचे नाव गोढा होते.

(5) सावरकर अंदमानाच्या-तुरुगांत कैद होते.

4 एका वाक्यात उत्तरे लिहा : 5

(1) गांधीजीवर कोणती कविता रचन्यात झाली नाव लिहा ?

(2) लेखकाला कोणता छंद आहे ?

(3) तो माध्याकडे आला. (सर्वनाम लिहा)

(4) म्हाताऱ्या माणसांचा आदर करावा. (विशेषण लिहा)

(5) आई मुलाला खेळवते. (क्रियापद लिहा)

5 वाक्प्रचाराचा अर्थ लिहा : 5

(1) हुताला होणे

(2) हावरुन जाणे

(3) तोड़ांला पाणी सुरणे

(4) कडी करणे

(5) समाचार घेणे

Downloaded From Parikshafal.com

अति लघुत्तरीय प्रश्न : (शब्दमर्यादा 30 शब्द)

6 'वैदयराजाकडे जारु नगे' असे अण्णों पांगार करानां का म्हणाले ? 2

किंवा

टिळकांनी कोणते व्रत तले व का?

7 तात्यांनी दौलतलाच का मागितली? 2

किंवा

वृक्षकुलाचे व्रत कोणत!

8 कवीच्या मनाला कोणकोणत्या गोष्टीची ओढ लागली आहे? 2

किंवा

'गावी जातो' असे वडील कोणत्या अर्थाने म्हणाले?

9 क्षुद्र काजवे सूर्यापुढे केव्हा चमकतात? 2

किंवा

प्रल्हादाचा वारसा कोणता?

10 पुढील वाक्यातील काळ ओळखा : 2

(i) समीर क्रिकेट खेळतो

(ii) मी पुस्तक वाचन जाईन.

किंवा

'काळ' म्हणते काय सांगुन प्रकाराची नावे लिहा.

Downloaded From Parikshafal.com

16 देशाचे हितसंबंध कुटुंबाच्या हितसंबंधासारखे कसे असतात? 4

किंवा

फागु कसा मारला गेला? त्याच्या मरणाबद्दल बाबा मानवदास काय म्हणाले?

17 टिळकांचे आयुष्य मोठे यशस्वी झाले असे लेखक का म्हणतो? 4

किंवा

"देव आहात तुम्ही" असे दौलताने का म्हटले?

18 पांडवानी खांडववन का जाळले? 4

किंवा

आंबेडकर हे आडनाव त्यांना कसे मिळाले?

19 खालील शब्दाचा संधिविग्रह करा आणि प्रकाराचे नाव लिहा : 4

(1) सदाचार

(2) निराशा

(3) तथैव

(4) गजानन

किंवा

खालील शब्दाचा विग्रह करून समासाचा प्रकार ओळखा –

(1) यथाशक्ती

(2) कृष्णार्पण

(3) रामलक्ष्मण

(4) त्रिभुवन

P.T.O.

Downloaded From Parikshafal.com

दीर्घ उत्तरीय प्रश्न : (शब्दमर्यादा 120-150 शब्द)

20 संदर्भ सहित अर्थ स्पष्ट करा. 5

त्यांनी शिक्का पाढविला असता तर माझी निवड चुकली असच मला वाटल असत.

किंवा

त्या 'आता माग जपा वर का' या शब्दातच माझ्या आनदांतील उदासीनतेचे कारण होते.

21 संदर्भ सहित अर्थ स्पष्ट करा. 5

उभारल्या पंखावरी थेबं टपोरे झेलीत

किंवा

सृष्टीला भरले हीव, थरथरे अंग
लोपले धुक्यातच सर्व उषेचे रंग

22 जीवन परिचय लिहा : 5

बा. भ. बोरकर

किंवा

ना. स. इमानदार

Downloaded From Parikshafal.com

23 खालील उतारा वाचा व प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 5

सिंदवादबरोबर मी अनेक देश पाहिले, अनेक भलीवुरी माणसे पाहिली, अनेक अनुभव घेतले. सिंदवादच्या सहवासमुळे मी वर्तमानकाळ विसरलो, त्या गल्ल्या विसरलो आणि जगाचा नागरिक बनलो. जग पाहण्याची मला तहान लागली. माझी सहानुभूति व्यापक झाली. मोण झाल्यावर मी अधाश्याप्रमाणे नाना देशांतील नाना लोकांची खबर घेरु लागलो. त्यांच्या विषयी मिळतील ती पुस्तके वाचू लागलो. इंग्लंडला गेलो, पॅरिसमध्ये दिवसरात्र भटकलो, हॉलंडमधील कोळयांबरोबर भाकरीसंगे चीज खारुन ठेकर दिला पण मी परक्या मुलुखात आहे, परक्या माषसाबरोबर वोलत आहे, खातपीत आहे, असे मला कधीच वाटले नाही, ते सारे माझे भारुबंद होते, कारण त्यांचे माझे लागेबांधे लहानपणीच 'अरबी भाषेतल्या सुरस चमत्कारिक गोष्टी नी जुळवून दिले होते.

प्रश्न :

(1) लेखक जगाचे नागरिक कसे बनले?

(2) मोठेपणी लेखकाने लिहिण्याची पूर्वतयारी कशी केली?

(3) लेखक कुढे–कुढे जारुन आले?

(4) लेखकाना परकी माणसे आपली भारुबंद का वाटली?

(5) उताऱ्याला योग्य शीर्षक दया.

24 आपल्या धाकल्या भावास वक्तशीरपणाचे महत्व सांगणारे पत्र लिहा. 5

किंवा

तुमची प्रकृती ठिक नसल्याने वर्गशिक्षकास दोन दिवसाच्या सुटीचा अर्ज लिहा.

25 खालील पैकी कोणत्याही एका विषयावर 250-300 शब्दाचा निबंध लिहा. 10

(1) माझा आवडता ऋतु

(2) माझा आवडता पुढारी

(3) राष्ट्रीय एकात्मकता

(4) माझा आवडता छंद

(5) एका क्रांतिकारकाचे मनोगत

Downloaded From Parikshafal.com

11 'उपसर्ग' कशाला म्हणतात ? एक उदाहरण लिहा. 2

किंवा

'प्रत्यय' म्हणजे काय ? उदाहरण लिहा.

12 समानार्थी शब्द लिहा : 2

(1) शोक (2) विक्रम

किंवा

विरुद्धार्थी शब्द लिहा :

(1) दुर्बल (2) आदर

13 लिंग बदला : 2

(1) देव (2) सून

किंवा

वचन बदला :

(1) ठिगारा (2) फटका

दीर्घ उत्तरीय प्रश्न

14 देवाच्या दर्शनाची तळमळ तुकारामांनी कशी व्यक्त केली हे ? 4

किंवा

मातीच्या सुगंधाचा खोंडावर कोणता परिणाम झाला ?

15 'वर्तल्याविण बोलावे, ते शब्द मिथ्या' असे रामदासस्वामी का म्हणतात ? 4

किंवा

कवीने चंदनावर कोणता आरोप केला आहे ?

Downloaded From Parikshafal.com